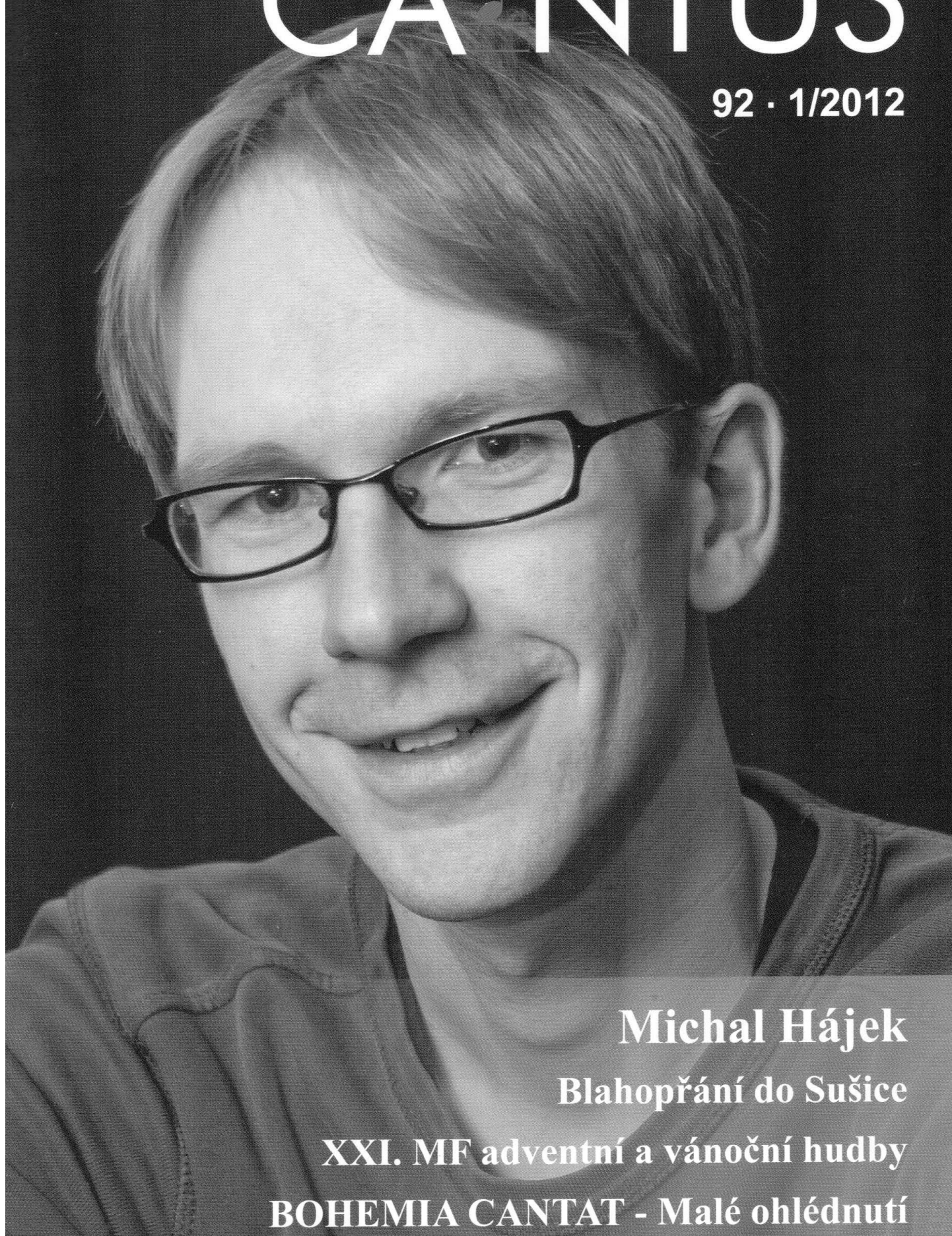


ČTVRTLETNÍK PRO SBOROVÉ UMĚNÍ

CANTUS

92 · 1/2012



Michal Hájek

Blahopřání do Sušice

XXI. MF adventní a vánoční hudby

BOHEMIA CANTAT - Malé ohlédnutí

Michal Hájek

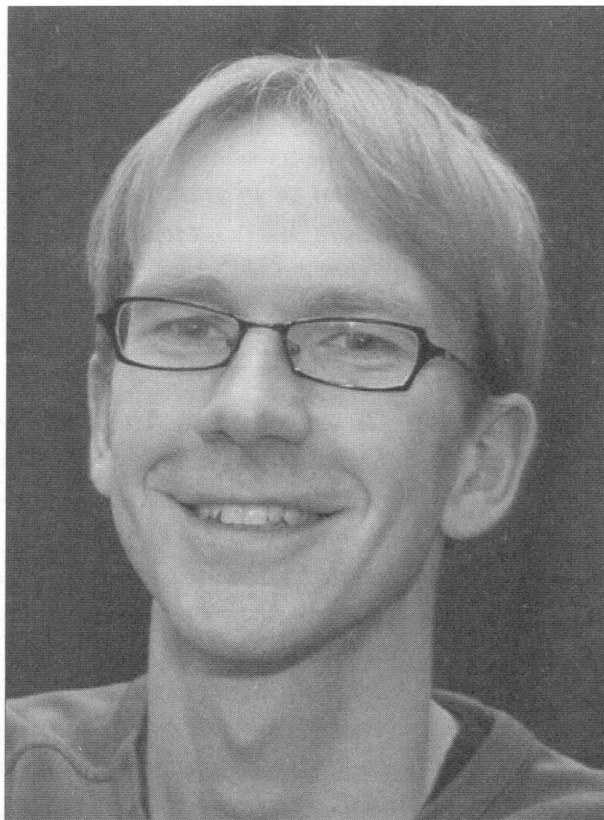
Michal Hájek je sbormistrem z řad nejmladší hudební generace. Je ještě studentem, ale už zaznamenal zajímavé úspěchy na českém i mezinárodním poli. Vystudoval klavír a dirigování na Pražské konzervatoři a Sbormistrovství chrámové hudby na Karlově univerzitě. Na rok si studijně odskočil do Stockholmu, nyní je posluchačem dirigování na pražské HAMU. Vedl ateliéry pro Hudební mládež a pro Bohemia Cantat, se sborem Oktet vyhrál několik tuzemských sborových soutěží. Před několika měsíci zvítězil v Mezinárodní sbormistrovské soutěži pro mladé dirigenty v Budapešti a odnesl si odtamtud i cenu asociace Europa Cantat. To nás zajímalo, stejně jako spousta dalších věcí, proto jsme se rozhodli Michala Hájka pozvat k rozhovoru. Na setkání přišel příjemný mladý muž, který srdečností a smíchem nešetřil, avšak své odpovědi dlouze promýšlel a formuloval.

Michale, nedávno se ti podařila velká věc pro české sborové umění – zvítězil jsi v mezinárodní sbormistrovské soutěži. Jak ses tam vůbec dostal a jak taková soutěž probíhá?

Já bych to zas tak nepřeceňoval, soutěž je hlavně o štěstí a mně se tam zrovna drželo. Jinak ale tuhle soutěž jsem měl vyhlédnutou už nějaký čas, totiž na rozdíl od soutěží pro orchestrální dirigenty těch sbormistrovských moc není, řekl bych tak v průměru jedna za dva roky. Postup je zcela tradiční – zájemci pošlou životopis a videonahrávku svého dirigování a na základě toho jsou vybráni ti, kteří se přijedou utkat naživo. V tomto případě to bylo 17 vybraných sbormistrů, ti se pak sešli v Budapešti. První den každý soutěžící zkoušel dopoledne čtvrt hodiny s jedním sborem. Odpoledne s jiným. Porota večer oznámila, kterých dvanáct postupuje do druhého kola, tam bylo opět zkoušení se dvěma různými sbory. Do třetího kola postoupilo šest sbormistrů, kteří dopoledne zkoušeli dvě soudobé skladby a odpoledne je dirigovali na koncertě. Vše hodnotila sedmičlenná porota složená ze sbormistrů z celé Evropy.

O jaký repertoár se jednalo a jakou úroveň měly sbory, které byly k dispozici?

První kolo byla stará hudba, druhé kolo romantismus, třetí kolo hudba soudobá. Celkově asi třicet



Michal HÁJEK

Foto: Karel Kašák

konkrétních skladeb, které měl mít každý účastník připraven. Předem ale nikdo nevěděl, co bude zkoušet, před každým kolem se losovalo. Sbory byly různé, od skvělého renesančního ansámblu přes poloamatérský smíšený sbor až po profesionální mužský sbor (jediný ve střední Evropě, jak jsem se dozvěděl). V posledním kole to pak byl Maďarský rozhlasový sbor. Obecně byly všechny sbory skvěle připravené a ochotné splnit všechny vaše hudební sny.

Co bylo na soutěži nejtěžší?

Člověk přijde do sálu před sbor, který v životě neslyšel. A sbory jsou jako lidé – každý má jinou atmosféru, jiné problémy, jiné silné a slabé stránky. Jde o to najít ten správný klíček, jak během čtvrt-hodiny prokazatelně posunout to těleso z bodu A do bodu B. Ale to vlastně není nic nového, takovou věc řeší každý sbormistr na každé své zkoušce.

Pověz nám něco o své dosavadní sbormistrovské cestě. Kdo se nejvíc podepsal na tom, že Michal Hájek je právě takový, jaký je?

Řekl bych, že na tomhle se asi nejvíc podepsali tatínek s maminkou (smích). Začínal jsem na Vysočině, nejprve se sborem Borovánek, pak nádherně roky s havlíčkobrodským Jasonem. Klíčové bylo

setkání se sbormistryní Pavlou Fendrichovou, pak na konzervatoři s Miroslavem Košlerem a na PedF s Jiřím Kolářem. U pana Košlera jsem se učil i v jeho Pražském smíšeném sboru, velmi cenná byla práce v Pražském filharmonickém sboru s jeho šéfem Lukášem Vasilkem – takový člověk by měl vyhrávat sbormistrovské soutěže! A pak přišel rok studia ve Stockholmu doplněný o masterclassy u evropských sbormistrů. Nyní dokončuji studium dirigování na HAMU, spolu se Sylvou Mařkovou si užívám práci se sborem Oktet a také hostuji u Bohemiachoru.

Máš tedy zkušenosti se sborovou hudbou i ve světě – jak to tam s ní vypadá? Není sborové umění dnes spíš upadající obor, který příliš netáhne?

To si nemyslím, spíš je to naopak. Současná evropská sborová scéna je díky dnešní době čím dál víc dynamičtější a otevřenější. Vznikají odvážné projekty, kráčí se mnohdy velmi objevným způsobem co do dramaturgie i co do pódiového ztvárnění. Vyžaduje to samozřejmě zapálené zpěváky a ještě zapálenější sbormistry, vše směřuje k větší profesionalitě, opravdovosti, poctivosti. Sbory přestávají být muzeem na výstavu neživých hudebních exponátů, ale naopak velmi živým a tepajícím organismem, který sděluje důležité věci. Sborové koncerty už dávno nejsou nudnou šedí!

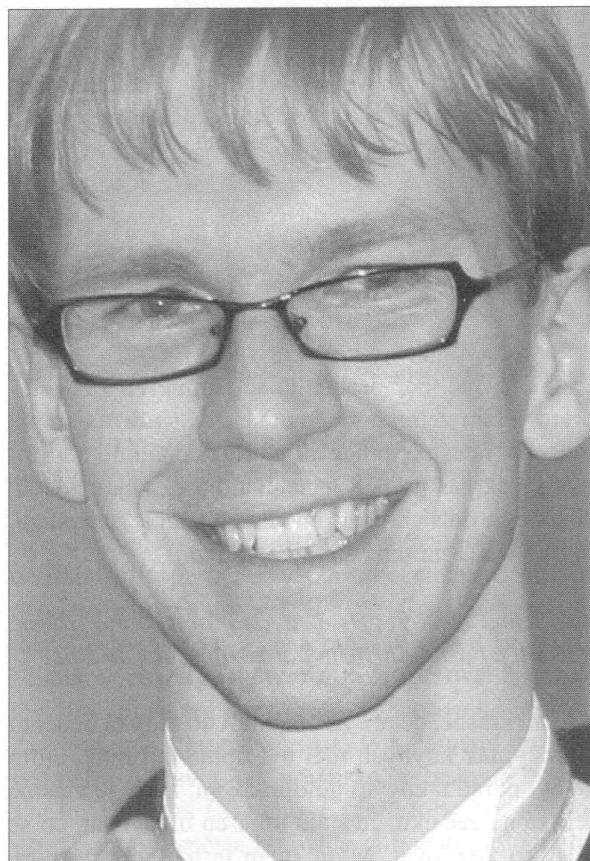
Co tebe samotného vlastně nejvíc láká na pěstování hudby?

Na to se ptám sám sebe každý den (smích). Fascinující pro mě je, že opravdu dobří skladatelé vždycky dokázali uložit do svých skladeb „něco“, co vás „prostě dostane.“ Často mě to položí úplně na kolena, co v tom je za sílu a za hloubku. Jsou to lidské životy, které prostě někdo přetavil do kuliček na papíře. A nahlížet za ty kuličky, zase jim dávat smysl a význam, to pokládám za obrovský dar a velké dobrodružství.

A pak je tu vlastně ještě jedna věc, která je pro mě velmi výchovná: pokud se postavíte před dobrý sbor či orchestr a pracujete s ním, řádně to prověří vaše silné i slabé stránky. Nejen muzikantské věci, ale především schopnost jednat s lidmi. Je to nesmírně komplexní věc - kdo chce vést lidi, měl by být pevný a silný. Pokud to nemáte u sebe všechno srovnané, hned se všechno ukáže a také se to ve stejné podobě od sboru vrátí. Mně samotnému to přesně ukazuje, kde mě bota tlačí a kde na sobě pracovat. Tedy sbormistrování беру i jako takovou zpětnou vazbu, jak si na tom stojím jako člověk.

Jakým způsobem pracuješ se svými sbory?

Řekl bych, že zcela tradičně. Nejprve tedy hudebně technické zvládnutí skladby, což je ta typická notová „nalejvárna,“ a potom práce ve smyslu té tvojí předchozí otázky. Tedy přivést hudbu k životu, najít v ní smysl, příběh, přimět zpěváky, aby mu uvěřili a aby pokládali za svátek, že ho mohou vyprávět a prožít si ho. Sbory, které nechytou za srdce, dneska nebaví nikoho poslouchat. Vůbec nejlepší je, když zpěváci pokládají za svátek i to, že tam vlastně v daném okamžiku jsou. Člověk si zvyknul vnímat sbor prostě jako danost, ale on je to ve skutečnosti vlastně takový malý zázrak, že někde přijde parta lidí, sedne si a prostě společně spustí. Mám k tomu velkou úctu a snažím se, aby tenhle pocit nezaprášila rutina.



Na to se ptám sám sebe každý den (smích) Foto: K. Kašák

Kde bereš inspiraci a chuť pro tvoření a kam chodíš na repertoár, který ve Tvém případě je často dost neotřelý?

Ono to bude znít jako klišé, ale - nechávám se inspirovat obyčejným životem. Ono to vlastně ani jinak nejde. Myslím, že aby se někdo mohl vyvíjet hudebně, musí se zároveň vyvíjet také lidsky. Teprve potom bude mít chuť a potřebu tou hudbou něco sdělit. Tedy vlastně můj dlouhodobý a každodenní „projekt“ je v první řadě být dobrým člověkem,

pak teprve dobrým muzikantem... A repertoár – to jsou předlouhé hodiny hledání, to přeci zná každý sbormistr na vlastní kůži. Obrovskou hromadu not i nahrávek jsem si přivezl ze severu, využívám také často kontakty s kamarády v zahraničí. A samozřejmě internet je dnes téměř bezednou studnicí inspirace.

Zmínil jsi sever. Jaká byla zkušenost studovat hudbu ve Švédsku?

Tam je to téměř sborový ráj! Úžasné je tam už jenom to, jak to mají lidé v hlavě porovnané úplně jinak. Vystudují třeba sólový zpěv a pak mají, světe div se, obrovskou chuť zpívat v amatérském sboru. Podle toho ty sbory pak vypadají - jenom v samotném Stockholmu jich je několik, které se těm profesionálním hravě vyrovnají. Samozřejmě pak tyhle sbory stojí o to, mít ve svém čele vynikající sbormistry, kteří je budou táhnout a předkládat jim atraktivní výzvy. A jsou ochotni si takové sbormistry zaplatit. Já jsem během svého pobytu vedl sbor, nebo spíš takovou partu lidí převážně v důchodovém věku, kteří se prostě rádi sešli a zazpívali si nenáročný repertoár. Ale i ti chtěli mít to nejkvalitnější vedení a nebylo jim líto složit se na 1500 korun, které mi dávali za každou zkoušku. Kdyby člověk měl tři čtyři takovéto amatérské sbory, které zkouší jednou týdně, bez problémů se tam užívá. Také studium je tam velmi podnětné – každý student tam má možnost neustále pracovat s profesionálním ansámblem, což vás po pěti letech studia už nějak zocelí. A spousta dalších pozoruhodných věcí k zamyšlení, to by vydalo na samostatný rozhovor...

Tak třeba někdy příště. Jedna otázka na závěr: v lednu jsi oslavil třicáté narozeniny. Jak se cítíš?

Je mi krásně, děkuji za optání! A co se týká hudební stránky, tak kdybych měl být úplně upřímný, cítím se být pořád takovým holobrádkem, který je vlastně teprve na začátku. Je stále tolik co objevovat, co se učit, co zlepšovat. Mým snem je být sbormistrem, pod kterým by mě samotného děsně bavilo zpívat (smích). Což mi ovšem nebere radost z již dosaženého, to zas ne! Kdybych to měl k něčemu přirovnat, tak si často připadám jako dítě, které stojí před kupou sena, na její konec snad ani nedohlédne, ale s úžasem a s pokorou k tomu všemu vzhlíží a raduje se nad každým nově vytaženým stéblem.

*Přejeme hodně energie do dalších hudebních i nehu-
debních cest a děkujeme za rozhovor!*



Michal HÁJEK - „děkovačka“

Foto: Karel Kašák